

Uitvoeringsrichtlijn Historisch leidak (URL 4010)

In de Uitvoeringsrichtlijn Historisch leidak staan de eisen voor goed onderhoud- en restauratiewerk aan daken met leien in een Maas- of Rijndekking.

In Nederland komen bij historische leidaken 2 methoden verreweg het meest voor.

- Wanneer een dak is bedekt met rechthoekige leien, spreken we van Maasdekking. Deze wijze van dekken wordt van oudsher toegepast in gebieden onder de Maas, in het zuiden en westen van ons land. Deze leien werden via de Maas aangevoerd.
- Als de leien rond zijn en in een schubvormig patroon zijn gelegd, is er sprake van Rijndekking. Deze manier van dekken is veel toegepast in het oosten en noorden van ons land, boven de Rijn; de schubvormige leien werden namelijk via de Rijn geïmporteerd.

Een leidekker die aan de uitvoeringsrichtlijn Historisch leidak voldoet, moet de juiste kennis en expertise in huis hebben. De richtlijn stelt dan ook opleidings- en ervaringseisen. Hieronder zijn een aantal aandachtspunten op een rij gezet waar u als eigenaar mee te maken kunt krijgen. De volledige tekst van deze uitvoeringsrichtlijn is te vinden op de [website van Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg \(ERM\)](#).

Vorbereiding

Om te beginnen moet de staat van het leidak worden onderzocht. Is het dak beschadigd, hoe ernstig is de schade en wat zijn de oorzaken? Tijdens het vooronderzoek wordt vastgesteld om welke leien het gaat en uit welke steengroeve ze afkomstig zijn. Als de leien (deels) vervangen moeten worden, moet de uitvoerder kiezen voor een materiaal dat vergelijkbaar is qua kleur, structuur en kwaliteit. Niet alleen de leien, maar ook de onderliggende houtconstructie wordt in het vooronderzoek meegenomen. Wanneer het nodig is om de leien van het dak af te halen, geeft de uitvoeringsrichtlijn aanbevelingen voor beschermende maatregelen om te voorkomen dat het inregent en de historische kapconstructie schade oploopt. Afhankelijk van het vooronderzoek kan de uitvoerder kiezen om de leien (gedeeltelijk) te behouden, te repareren of te vervangen. Bij vervangen zijn er drie opties: kopiëren, imiteren en verbeteren. (zie www.stichtingerm.nl/restauratieladder) Daarnaast moet in dit stadium worden vastgesteld of het nodig is om een vergunning aan te vragen.

Uitvoering

Detailering, technieken en toepassingen

Deze uitvoeringsrichtlijn bestaat voor een groot deel uit voorbeeldtekeningen van detailering, technieken en materiaaltoepassingen. Denk aan aanbevelingen voor de mate waarin de leien elkaar moeten overlappen (die onder meer afhankelijk is van de dakhelling). Deze overlap is bepalend voor de kwaliteit van het dak. Ook laat de uitvoeringsrichtlijn zien hoe je leien kunt sorteren. Het gaat hier immers om een natuurproduct; elke lei is anders. Zo worden de dikste leien onderaan het dak aangebracht omdat die het meest regenwater te verduren krijgen.

Materiaalkeuze

De nok van het dak en de aansluiting op de muren worden vaak uitgevoerd met onderdelen van zink, lood en koper. In deze uitvoeringsrichtlijn wordt ook ingegaan op de te kiezen materiaalsoorten van dit soort hulpmaterialen.